

Samferdselsdepartementet
v/ statsråd Ketil Solvik-Olsen
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Oslo, 02.02.2017

HLF er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med over 62 500 medlemmer. Rundt 14,5 % av Norges befolkning har en hørselshemming som påvirker hverdagen, som sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv. En del av disse har behov for omfattende rehabilitering, mens andre trenger tilrettelegging, hjelpemidler og kunnskap i å mestre sin hverdag. Gruppen hørselshemmet er mangfoldig og stadig flere rammes av hørselsnedsettelse. Forskning viser at det i 2020 vil være om lag en million av Norges befolkning som vil ha en hørselshemming¹.

Innspill til statsbudsjettet 2018

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) ønsker med dette å overbringe våre innspill til statsbudsjettet for 2018.

Universell utforming av transportsystemet

HLF påpeker at universell utforming i offentlig transport er en viktig forutsetning for at hørselshemmede kan ta utdanning, være yrkesaktive og ha en aktiv fritid. HLF ser med bekymring en utvikling innen samferdselssektoren hvor arbeidet med universell utforming er redusert til et arbeid for tilgjengelighet og hvor man har mistet hovedmålet om universell utforming. Grunnlagsdokumentet til nasjonal transportplan for 2018- 2029 viser dette. Her er universell utforming redusert fra et hovedmål til et etappemål under hovedmålet fremkommelighet.

HLF vil at arbeidet med universell utforming skal handle om mer enn fremkommelighet. Transportsikkerhet er et svært viktig område hvor universell utforming må sikres. Behovet for talegjenkjenningsteknologi og løsninger som sikrer personer med kommunikasjonsnedsettelse i transportsektoren er et godt eksempel på at strategien om universell utforming ikke må reduseres til en strategi om fremkommelighet og tilgjengelighet for personer med bevegelsehemning.

Universell utforming av transportsystemet innebærer at det uavhengig av funksjonsevne er lett å oppfatte informasjon, kjøpe billetter, vite hvor man skal gå av og på, samt å vite hva man skal foreta seg i en nødsituasjon. For hørselshemmede innebærer det at all informasjon må gis visuelt. Siden mange hørselshemmede har vanskeligheter med å oppfatte lyd, gir det en trygghet at all informasjon gis på skjerm. Det bør være like naturlig at beskjeder om servering og tjenester på tog og fly, samt om turbulens på fly, kommer opp skriftlig på en skjerm som at høyttaler benyttes. Universell utforming kommer alle reisende til gode ved forsinkelser/endringer når informasjon er lett tilgjengelig, det er god framkommelighet og logisk oppbygning.

Behovet for universell utforming gjelder stoppesteder for trikk, buss, t-bane og tog, om bord i disse transportmidlene, samt på flyplasser og om bord i fly. For at hørselshemmede skal kunne ha optimale forutsetninger for å motta informasjon, er det nødvendig at informasjonen gis visuelt i tillegg til at det installeres teleslynge og at høyttalersystemet er godt med klar og tydelig tale. Transportsystemer som benytter seg av skranketjenester som ved billettsalg på

¹ Hearing impairment among adults – a report of a joint project, 2001

tog- og t-banestasjoner og innsjekkinger på flyplassen, må utstyres med skrankeslynge og samtaleforsterker. Visuell informasjon og lydoverføringsutstyr er særlig viktig på kollektivknutepunkt der mange skal bytte fra et kollektivmiddel til et annet og det ofte er hektisk og mye lyd.

Investering i talegjenkjenningsteknologi

HLF vil presisere at det er viktig at visuell informasjon ikke bare brukes til å gi generell informasjon, men at det aktivt gis fortløpende visuell informasjon ved uventede situasjoner som evakuering, signalfeil, forsinkelser og bytter mellom et transportmiddel og et annet, slik det blant annet gjøres i sanntidssystemer. Det er viktig å ha klare retningslinjer for hvordan hørselshemmede skal ivaretas i slike situasjoner. I hovedsak gis det per i dag kun muntlig informasjon om bord og av bakkepersonell, som mange hørselshemmede vil ha problemer med å oppfatte.

HLF er bekymret for hørselshemmedes sikkerhet og behov for tilgjengelige nød- og evakueringssystemer. HLF vet at talegjenkjenningsteknologi er et tiltak som kan løse en del av utfordringene som finnes med å få tale til tekst i en kommunikasjonskontekst hvor det kan oppleves som upraktisk at personell skal skrive selv.

Arbeids og sosialdepartementet (ASD) har gitt Max Manus i oppdrag å levere en løsning for talegjenkjenningsteknologi. Denne teknologien skal foreligge i 2017. En del av det som leveres vil også kunne brukes på andre sektorer. Det må i tillegg utvikles kunnskapskilder (stemmepofil, ordbok og språkmodell) på samferdselsområdet for å nyttiggjøre seg denne teknologien.

HLF utfordrer samferdselssektoren til å ta i bruk denne teknologien gjennom å sette av midler til et prosjekt for å lage kunnskapskilder på samferdselssektoren. Max Manus har estimert at et arbeid for å skaffe talegjenkjenning i transportsektoren kan koste rundt 2-4 millioner kroner. Da vil talegjenkjenningsteknologi kunne brukes ved sanntidsinformasjon, som til å varsle om alt av uforutsette hendelser til reelle nød og evakueringssituasjoner. Et tiltak som er bra for alle reisende, men helt nødvendig for hørselshemmede.

HLF ber om at:

- Regjeringens satsing på at universell utforming i kollektivtransporten også inkluderer tiltak for hørselshemmede, som visuell informasjon, skrankeslynge i billettluke og gode høytaleranlegg om bord.
- Regjeringen satser på talegjenkjenningsteknologi sikrer at informasjon også må gis ved ikke-forutsette hendelser.

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet med statsbudsjettet for 2018. Vennligst kontakt interessepolitisk rådgiver Marte Oppedal Vale (mail: vale@hlf.no, tlf: 99715635) hvis det oppstår spørsmål eller ved behov for mer informasjon.

Med vennlig hilsen

Anders Hegre
Generalsekretær

Marte Oppedal Vale
Interessepolitisk rådgiver